

နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရာတွင် နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာ၏ ခက်မသုံးဖြာဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေးဟူသည့် မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးရပ်ဖြင့် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းဆောင်ရွက်သည်ဟု ဆိုထားရာ ဥပဒေဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ပြည်သူများ သိရှိလေ့လာနိုင်ရန် စာရေးသူ မောင်စာဂ၏ ဥပဒေနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဆောင်းပါးများကို ဖော်ပြပေးသွားပါမည်။ ဆောင်းပါးတွင် ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများသည် စာရေးသူ၏ အဘော်သာဖြစ်ပါသည်။ (စာတည်းအဖွဲ့)

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဥပဒေ

မောင်စာဂ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယအကြိမ် လွှတ်တော်သက်တမ်း ကာလအတွင်း ၂၀၁၈ ခုနှစ် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲကို နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်တွင် ကျင်းပမည်။ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် လစ်လပ်လျက်ရှိသော မဲဆန္ဒနယ် (၁၃) နယ်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ယှဉ်ပြိုင် အရွေးခံကြမည်။ ယှဉ်ပြိုင်ရွေးကောက်ခံမည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းဦးရေ ၆၉ ဦးရှိသည်။ ယှဉ်ပြိုင် မည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများမှာ ၃-၉-၂၀၁၈ ရက်ကစပြီး ရက်ပေါင်း ၆၀ တိတိ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှု တွေ ပြုလုပ်ကြတော့မည်။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်ဟူသည်

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်ဆိုသည်မှာ လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးက ၎င်းဆောင် ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ၎င်း၏ကိုယ်စား ဆောင် ရွက်နိုင်ရန် ဥပဒေနှင့်အညီ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်း ခံရသူကိုဆိုသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးတွင် ရှိရမည့်အရည်အချင်း

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် ၎င်းအား ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းတစ်ဦးအတွက် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ရမည်။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း နည်းလမ်း -

- (က) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးသည် မိမိကိုယ်ကိုဖြစ်စေ၊ အခြားသူတစ်ဦးကိုဖြစ်စေ ယင်း၏ ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်ထားခွင့်ရှိသည်။
- (ခ) မိမိကိုယ်တိုင် မိမိ၏ရွေးကောက်ပွဲ ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်လျှင် ထိုသို့ဆောင်ရွက် မည်ဖြစ်ကြောင်း အမည်စာရင်းတင်သွင်းလွှာ ပုံစံ (၆) ၏ စာပိုဒ် ၁၄ (င) တွင် ဖော်ပြရမည်။ ပြီးလျှင် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်ခန့်စာ ပုံစံ (၇) တွင် ဖြည့်သွင်း၍ သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲသို့ တင်ပြရမည်။
- (ဂ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးသည် အခြားသူတစ်ဦးအား မိမိ၏ ရွေးကောက်ပွဲကိုယ် စားလှယ်အဖြစ် ခန့်ထားမည်ဆိုပါက ရွေးကောက်ပွဲ ကိုယ်စားလှယ်ခန့်စာပုံစံ(၇-က)တွင် ဖြည့်သွင်း တင်ပြရမည်။ ယင်းခန့်စာတွင် ခန့်ထားခြင်းခံရသူ က သဘောတူကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။

ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစရိတ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်တာဝန်

ငွေစာရင်းစာအုပ်များကို စနစ်တကျထားရှိပြီး အောက်ပါတို့ကို မှန်ကန်စွာရေးသွင်းရမည် -

- (က) ဥပဒေတွင်ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ငွေကျပ် သိန်း ၁၀၀ မကျော်သည့် ရွေးကောက်ပွဲအတွက်

- (ခ) ကုန်ကျစရိတ်၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ ရွေးကောက် ပွဲကုန်ကျစရိတ်အတွက် မိမိကိုယ်ပိုင်ငွေ၊ ပြည် တွင်းရှိ နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်းစီကဖြစ်စေ၊ ကုမ္ပဏီ၊ ကုမ္ပဏီအစုအဖွဲ့များကဖြစ်စေ တရားဝင်ရရှိထား သော ငွေကြေးများထဲမှ ထည့်ဝင်လျှူငါးသောငွေ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ပါတီအဖွဲ့အစည်းက ထောက်ပံ့ထည့်ဝင်ငွေဖြင့် ကျခံပြီးသည့် ကုန်ကျ စရိတ်များ၊
 - (ဂ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက ပေးရန်ရှိ သည့် အကြွေးများ။
- ရွေးကောက်ပွဲပြီးလျှင် ရွေးကောက်ပွဲ ကုန်ကျစရိတ် စာရင်းကို ပုံစံ (၂၀) ဖြင့် ရေးသွင်း၍ မိတ္တူတစ်စုံ ကူးယူ ပြီး မူရင်းနှင့်အတူ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ကြေညာ သည့်နေ့မှစ၍ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲသို့ တင်သွင်းရမည်။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်၏ အခွင့်အရေးများ

- (က) ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်းတင်သွင်း ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ -
 - (၁) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦး ၏ အမည်စာရင်း တင်သွင်းလွှာကို သက် ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ သို့ တင်သွင်းနိုင်ခွင့်ရှိသည်။
 - (၂) အမည်စာရင်းတင်သွင်းလွှာမှာ စိစစ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေ့ရက်၊ အချိန်နှင့် နေရာသို့ လာရောက်ခွင့်ရှိသည်။
 - (၃) မိမိ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက အမည်စာရင်းတင်သွင်းလွှာကို ယင်း၏ဆန္ဒ အလျောက် ရုပ်သိမ်းလိုလျှင် သတ်မှတ်ထား သည့် ကာလအတွင်း ရုပ်သိမ်းလွှာ ပုံစံ (၉) နှစ်စောင်ကို သက်ဆိုင်ရာကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ သို့ တင်ပြခွင့်ရှိသည်။
- (ခ) အာမခံငွေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအခြေအနေ များတွင် ပေးသွင်းခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲ အာမခံ ငွေကို သက်ဆိုင်ရာကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲထံမှ ပြန် လည်ထုတ်ယူခွင့်ရှိသည်-
 - (၁) မိမိ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သည် အမည်စာရင်းတင်သွင်းလွှာကို အပယ် ခံရလျှင်၊ ရွေးကောက်ပွဲစတင်မကျင်းပမီ ကွယ်လွန်လျှင်၊ ရွေးကောက်ပွဲ ရွှေ့ဆိုင်း ထားလျှင်၊
 - (၂) မိမိ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သည် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရလျှင်၊
 - (၃) မိမိ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သည် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်းမခံရ သော်လည်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် ခိုင်လုံသော ဆန္ဒမဲ ရှစ်ပုံတစ်ပုံနှင့် အထက်ရရှိလျှင်။
- (ဂ) ရွေးကောက်ပွဲနေ့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ -
 - (၁) ဆန္ဒမဲပေးသည့်အချိန်မှ ဆန္ဒမဲပေးခြင်းပြီး ဆုံးသည့်အချိန်ထိ မဲရုံထဲသို့ ဝင်ခွင့်ရှိသည်။
 - (၂) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့တွင် မဲရုံသို့ ကိုယ်တိုင် လာရောက်ဆန္ဒမဲပေးနိုင်သော အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူ၊ အနာကြီးရောဂါ စွဲကပ်နေသူ၊ နေအိမ်တွင် ရောဂါဝေဒနာ ပြင်းထန်စွာခံစားနေသူနှင့် နေအိမ်တွင် မီးဖွားနေသူများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ အချုပ် ခံနေရသူများ၊ ဆေးရုံသို့ တက်ရောက်နေ

- သော အတွင်းလူနာများအားလည်းကောင်း၊ မဲဆန္ဒနယ်ပြင်ပသို့ ခရီးသွားရန်ရှိသူ တစ်ဦး အားလည်းကောင်း၊ မဲစာရင်းပါဒေသမှ ကျော်လွန်၍ သွားရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင် ရသော ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် တပ်မတော်သား သို့မဟုတ် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များထံသို့ လည်း ကောင်း သက်ဆိုင်ရာ ရပ်/ကျေး ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲဝင်များက သွားရောက်၍ ကြိုတင် ဆန္ဒမဲရယူရာတွင် လိုက်ပါကြည့်ရှုခွင့်ရှိ သည်။
- (၃) မဲရုံတွင် ဆန္ဒမဲပေးခြင်းပြီးမြောက်ပြီး နောက် ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များနှင့် ကြိုတင် ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များ ရေတွက်ရာတွင် ကြည့်ရှု ခွင့်ရှိသည်။
- (၄) မဲဆန္ဒနယ်ပြင်ပရောက် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ ပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူများက ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ ပေးပြီး ပေးပို့လာသော စာအိတ်များပေါ်တွင် သက် ဆိုင်ရာမြို့နယ် ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက လက်ခံ ရရှိသည့်အမှတ်စဉ်၊ နေ့ရက်နှင့် အချိန်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ပုံစံ(၁၈-၁)တွင် ရေးသွင်းခြင်း၊ ယင်းစာအိတ်များကို ချိပ်ပိတ်ထားသည့် မဲပုံး အတွင်းသို့ထည့်ခြင်းတို့ကို ကြည့်ရှုနိုင်သည်။
- (၅) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့ ညနေ ၄ နာရီ ထိုးသည်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲက အဆိုပါချိပ်ပိတ်ထားသော မဲပုံးကို ဖွင့်၍ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များ ရေတွက် ရာတွင် ကြည့်ရှုခွင့်ရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏ ဆောင်ရန်အချက်များ

- (က) ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်အတွက် စိစစ်ရေး ကတ်ပြားကို သက်ဆိုင်ရာ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲမှ ထုတ်ယူရန်၊
- (ခ) ဆန္ဒမဲလက်မှတ်ကို တောင်းဆိုသူသည် သူတစ်ပါး အယောင်ဆောင်သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သူ ဖြစ်ကြောင်း ကန့်ကွက်လိုလျှင် ကန့်ကွက်မဲစာရင်း ပုံစံ (၁၄) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ မဲရုံမှထဲ ကန့်ကွက်ရန်၊
- (ဂ) မြို့နယ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အသီးသီးရရှိသည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက်ကို ပြုစု ထားသည့် ပုံစံ (၁၉) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရန်၊
- (ဃ) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ [မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်တွင် ခရိုင်တစ်ခုသာ ပါဝင် ပါက] ရရှိသည့်ဆန္ဒမဲစာရင်း ပုံစံ (၁၉-က) နှင့် ခရိုင်တစ်ခုထက် ပိုပါဝင်ပါက ပုံစံ (၁၉-ခ) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရန်၊
- (င) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်း အသီးသီးရရှိသည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက် နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက ပြု စုထားသည့် ပုံစံ (၁၉-ခ) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရန်။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး လိုက်နာရမည့်အချက်များ

- (က) လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေများ၏ အခန်း (၁၃) တွင် ပြဌာန်းထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်း မပြု ရပါ။

- (ခ) လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေများ၏ အခန်း (၁၄) တွင် ပြဌာန်းထားသည့် တရားမဲ့ပြုကျင့်မှု တစ်ခုခုကို ပြုလုပ်ခြင်းမပြုရပါ။
- (ဂ) ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ နှင့် အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ခြင်း မပြုရပါ။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး အထူးမှတ်သားရန်အချက်များ

- (က) ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ မိမိ၏ဆောင်ရွက်ချက်မှန် သမျှသည် မိမိ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းအပေါ် တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေမည်။
- (ခ) ရွေးကောက်ပွဲ ကုန်ကျစရိတ် တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်သဖြင့် အရည်အချင်းပျက်ယွင်းသူဟု ကြေညာခြင်းခံရလျှင် ယင်းသို့ကြေညာသည့်နေ့မှ စ၍ လက်ရှိလွှတ်တော်သက်တမ်းအတွင်း ကျင်းပ မည့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်လောင်းအဖြစ် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်မရရှိပါ။

ကိုယ်စားလှယ်ကောင်းမှအောင်နိုင်မည်

အနှစ်ချုပ်ဆိုရသော် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးသည် ၎င်း၏လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အနိုင်ရရှိရေးအတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည် စာရင်းတင်သွင်းခြင်းလုပ်ငန်းမှစတင်ပြီး အမည်စာရင်း တင်သွင်းလွှာများကို စိစစ်ခြင်း၊ မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း၊ မိမိ၏လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အနိုင်ရ၍ ကန့်ကွက်ခံရ ပါက ခုခံဖြေရှင်းခြင်းနှင့် မိမိ၏လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ် ရွေးကောက်တင်မြောက်မခံရသည့်အခါ ကန့်ကွက် ရန်ရှိပါက ကန့်ကွက်လွှာတင်သွင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ တွင် ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြု၍ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရမည်။ မဲစာရင်းကပ်ထားကြေညာခြင်း၊ ကြိုတင်မဲပေးခြင်း၊ မဲရုံတွင်မဲပေးခြင်း၊ ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များရေတွက်ခြင်း၊ ပုံစံများတွင်ရေးသွင်းခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကြည့်ရှုကြရမည်။ လိုအပ်သည်များကို ထောက်ပြ ခြင်း၊ ကန့်ကွက်ခြင်းများ ပြုကြရမည်။ လုပ်ငန်းတာဝန် များပြား၍ အရေးကြီးသော တာဝန်များကိုယူကြရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏ ပြုမူဆောင် ရွက်ချက်များသည် ၎င်း၏လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းက ဆောင်ရွက်ပြုမူချက်များဖြစ်တိသကဲ့သို့ မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မိမိဆောင်ရွက်မည့် ကိစ္စမှန်သမျှ သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်ပြီးကိစ္စမှန်သမျှကို မိမိ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းထံ အစဉ် သဖြင့် အသိပေးတင်ပြနေဖို့လိုပါမည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် စွမ်းဆောင် နိုင်သမျှ လုံ့လစိုက်လျက် တရားသဖြင့် သန့်ရှင်းသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြမှသာလျှင် မိမိတို့၏ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ရွေးကောက်ပွဲအောင်နိုင် ရေး ကောင်းစွာအထောက်အကူပြုနိုင်ကြမည်ဖြစ် ကြောင်းပါ။

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်များသည် - မိမိတို့၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အတွက် အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်ကြပါစေ၊ ဆိုင်ရာလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဥပဒေနှင့် အညီ တရားသဖြင့် ပါဝင်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ကြ ပါစေ၊ မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ချောမောအောင်မြင် စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ။